

Asia: VN/16951/2020

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Lausun suunnitelmasta allaolevien alaotsikoiden alle

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

Suunnitelman tavoitteet

1 Suunnitelman tavoitteet - avovastaus

Suunnitelma on kunnioitettavan tavoitteellinen, mutta ei kata kaikkia niitä sektoreita, joilla päästövähennyksiä voidaan saavuttaa aivan järkevällä tavalla. Lausun alaotsikoiden alle nimenomaan sosiaali- ja terveyspalvelusektoriin liittyviä huomioitani.

Liikenne

2a Liikenteeseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

2b Liikenne - avovastaus

-

Maatalous

3a Maataloutteen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

3b Maatalous - avovastaus

-

Rakennusten erillislämmitys

4a Rakennusten erillislämmitykseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

4b Rakennusten erillislämmitys - avovastaus

-

Työkoneet

5a Työkoneisiin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

5b Työkoneet - avovastaus

-

Jätehuolto

6a Jätehuoltoon suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

6b Jätehuolto - avovastaus

Terveydenhuolto tuottaa merkittävän määrän jätettä, josta suurin osa voidaan käsitellä normaalein menetelmin mutta osa jätteestä vaatii luonteensa vuoksi erityismenetelmiä. Terveydenhuollon jätteistä erityisesti muovin kiertotaloutta tulee kehittää, jotta sitä ei tarvitsisi nykyiseen tapaan polttaa energiaksi ja siten tuottaa CO₂-päästöjä. Terveydenhuollon muovit ovat laadukkaita ja niiden volyyymi mahdollistane kierrätyksen ja uusiokäytön, mikäli lainsäädäntö, ohjaus ja markkinat sen mahdollistavat. Muovien lajittelun lisääminen on terveydenhuollossa mahdollista.

F-kaasut

7a F-kaasuihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

7b F-kaasut - avovastaus

Terveydenhuollossa käytetään erittäin vahvoja kasvihuonekaasuja, näitä ovat ilokaasu synnytyskipujen lievityksessä sekä fluorisoidut hiilivdudut isofluraani ja sevofluraani yleisanestesiassa. Turun yliopistollisen sairaalan anestesiakaasun käytön päästövaikutus vuonna 2020 oli 586 tCO₂e, mikä kansallisella tasolla (leikkausten ja synnytysten määrään suhteutettuna) tarkoittaa mittaluokkaa 7650 tCO₂. Lääketieteellisen yhteisön tulisi tunnistaa nämä ympäristöhaitat ja aktiivisesti kehittää menetelmiä niiden hallintaan. Päästöjä voidaan vähentää käyttämällä kaasujen talteenottolaitteistoa sekä valitsemalla vaihtoehtoisia kivunhoidon ja anestesian menetelmiä. Ilmasto-ohjelmaan tulisi lisätä tavoitteeksi anestesiakaasuista johtuvien päästöjen aktiivinen vähentäminen, esimerkiksi niiden puolittaminen vuoteen 2030 mennessä.

Teollisuus ja muut päästöt

8a Teollisuuteen ja muihin päästöihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

8b Teollisuus ja muut päästöt - avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

9a Kunnille ja alueille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

9b Kunnat ja alueet - avovastaus

Vuoden 2023 alussa käynnistyvät hyvinvointialueet ovat merkittäviä yhteiskunnallisia toimijoita, joilla on suuri vaikutus alueellaan mm. sote-kiinteistöjen energiankäytön, ruokapalvelujen ja vastuullisten hankintojen osalta. Ratkaisut fyysisen palveluverkon, digitaalisten palvelujen saatavuuden ja palveluketjujen tehokkuuden osalta vaikuttavat mm. siihen, miten paljon väestö joutuu asioimaan sote-toimipisteissä ja siten tuottamaan liikenteellisiä päästöjä. Arvioni mukaan, mikäli 10% nykyisestä fyysisestä asiointista korvattaisiin digitaalisella, maantieliikenteen päästöt pienenisivät lähes 5 MtCO₂ verran. Toki digitaalisilla palvelulla itsellään on päästövaikutus, jonka suuruutta en osaa arvioida, ja tarvitaan tutkittua tietoa, jotta digitaalisten sote-palvelujen kehittämistä voidaan luotettavasti perustella ilmastotekona. Hyvinvointialueet tulee nähdä valtion ja kuntasektorin rinnalla toimijoina, joihin kohdistetaan yhdenmukaista ohjausta ja edellytetään samansuuntaisia tekoja. Tähän tarkoitukseen esitän perustettavaksi hyvinvointialueiden omaa kansallista ympäristövastuullisuusohjelmaa.

Kulutuksen hiilijalanjälki

10a Kulutukseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

10b Kulutus - avovastaus

-

Julkiset hankinnat

11a Julkisiin hankintoihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

11b Julkiset hankinnat - avovastaus

Pidän julkisten hankintojen ympäristövastuullisuuden ohjausmekanismien monipuolisessa kehittämisessä hyvänä ehdotuksena HILMI-hankkeen loppuraporttia (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisu 2021:2 Hiili- ja ympäristöjalanjälki hankinnoissa - lainsäädäntö ja mittaaminen).

Muut poikkisektorit

12a Muille poikkisektoreille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa näihin osa-alueisiin

12b Muut poikkisektorit - avovastaus

-

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

13a Toimenpideohjelman vaikuttavuus

Yhdyn toimenpideohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden kokonaisuuteen

13b Toimenpideohjelma - avovastaus

-

13c Mitä lisätoimia ehdotatte tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi?

-

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

14 Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

-

Muita huomioita

15 Muita huomioita

-

16 Voiko organisaationi osaltaan edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista?

Kyllä

Setälä Leena
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä - Leena Setälä, kestävän
kehityksen johtaja